

UN MODEL DE AMENAJARE TURISTICA A VAII AIUDULUI

Prof. MARIAN MUNTEAN, Colegiul National H.C.C. Alba Iulia

Prof. IOANA MARIA MUNTEAN, Liceul teoretic Teiuș

ABSTRACT: Aiud valley tourists facility. *The future resort, Rimetea–Cheile Vălișoarei, is linked to the beautiful massifs Rachiș, Cheile Vălișoarei, Piatra Secuiului and the ethnography of the settlements by Aiud Valley.*

We propose that the future resort will be settled along Aiud Valley between Rimetea and Cheile Vălișoarei.

Considering the immense value of the environment (comprizing many protected natural zones –a large part of Aiud Valley being included in Nature Site 2000 Trascău –of community importance) to which we add the value of the ethnography of the area, including Rimetea village which is part of UNESCO patrimony, and a series of historical monuments in Colțești village, the resort Rimetea –Cheile Vălișoarei won't be meant for mass tourism or weekend tourism, but will encourage cultural tourism, controlled so as not become a stress factor for the environment or historical monuments.

The future resort will have hotels of aprox. 300 places and new pension. On the outskirts of Piatra Secuiului and Data, climbing the slopes, there will be infrastructural abilities specific to the mountains :challet, winter sports facilities, tourist paths, acces roads from Podeni and Sălciua. Along Aiud Valley there is the possibility of making ponds with fish, swimming pools and o sports park.

We also propose the restauration of the medieval fortress Colțești, firstly by making an access road up to the fortress and organizing a permanent exhibition with objects and costumes specific to the 13th century and not only.

There can also be organized climbing contests on the vertical slopes of the Cheile Vălișoarei.

The districtual road 107 M Aiud –Buru will be asphalted and between the future resort and nearby towns/ villages there will be asphalted tracts that will allow access to the tourists pensions upward Rimetea and around Cheile Vălișoarei

Key words: resource, potential, tourism, development

1. Poziția geografică

Valea Aiudului se află în estul Munților Trascău în partea de nord a județului Alba. Viitoarea stațiune turistică propusă va fi la 14 km nord –vest de municipiul Aiud.

Valea Aiudului intersectează partea nordică a unității montane, constituindu-se ca punte de legătura între Depresiunea Trascăului dinspre Valea Arieșului și Culoarul Mureșului.

Depresiunea Trascău ocupă o poziție centrală în cadrul Munților Trascău, fiind dispusă între Platforma Bedeleu în partea de vest și Colții Trascăului în partea de est.

În sudul Depresiunii Trascăului, Valea Aiudului traversează o zonă calcaroasă, sculptând în relief chei (Cheile Valisoarei) având o lățime de 25 -150m și o înălțime de 100 -150 m, după care brăzdează o unitate piemontană și intră în spațiul Culoarului Muresului.

Pârâul Aiudului de Sus cu o suprafață a bazinului hidrografic de 44 km² și o lungime de 26 km, izvoarește din Depresiunea Trascăului.

Pârâul Rimetea are o suprafață a bazinului hidrografic de 44km² și o lungime de 10 km, traversează partea de nord a Depresiunii Trascăului și se varsă în Arieș la Buru.

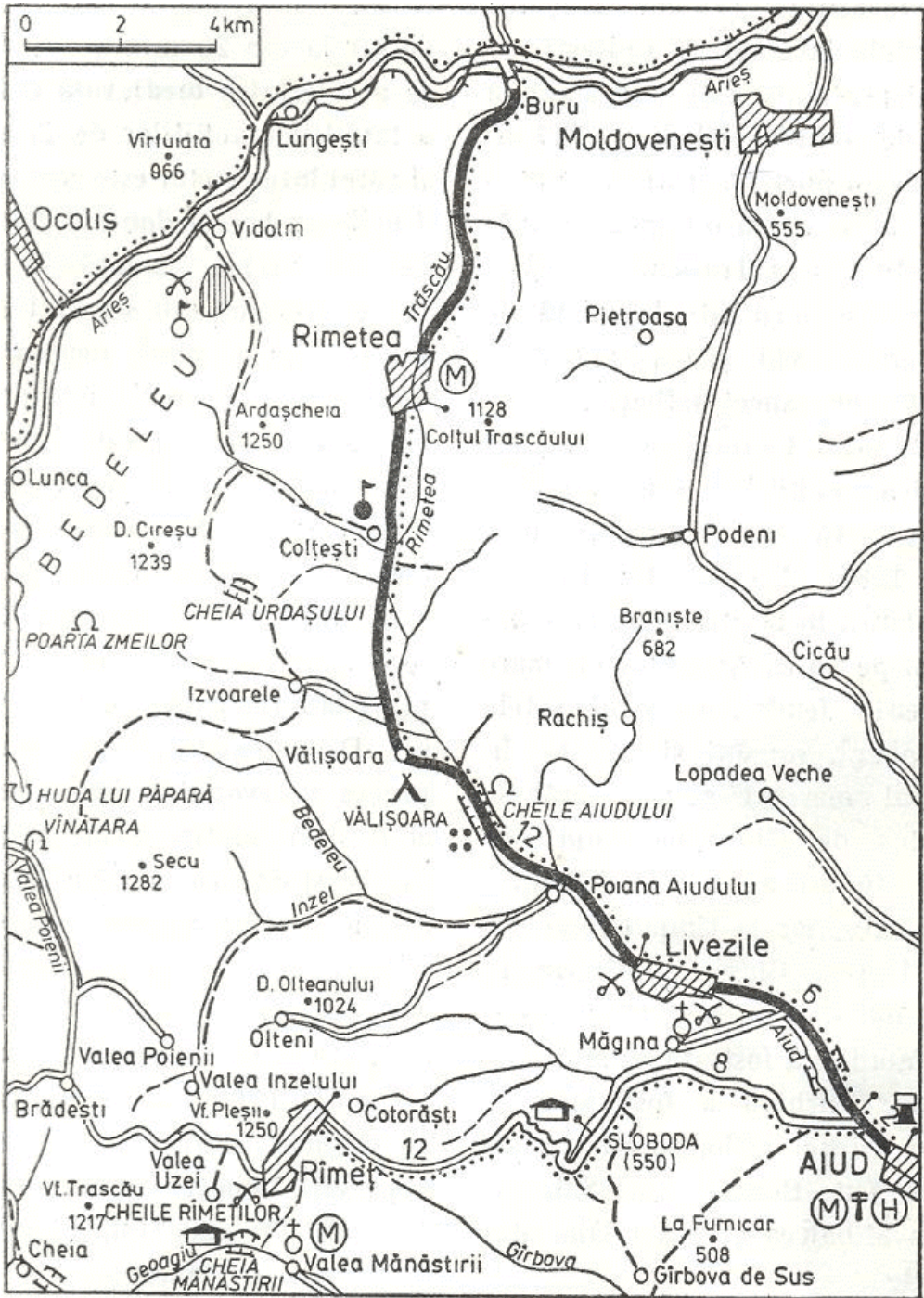

Fig.1. Amplasarea viitoarei stațiuni turistice

2. Caracteristici geografice

Munții Trascăului sunt situați în partea sud-estică a Munților Apuseni, dominând Valea Muresului în aval de confluența cu Arieșul. Desfașurați pe o distanță de 75 km, de la nord de Arieș până la Valea Ampoiului, pe direcția NNE și SSV, ei prezintă un paralelism aproape perfect cu valea respectiv cu Culoarul Mureșului.

Munții Trascăului reprezintă subunitatea nord-estică a Munților Metaliferi care domină pe o lungime apreciabilă Valea Mureșului. Având o poziție marginală pe laturile vestică și sudică, ei intră în contact cu alte zone montane, iar înspre nord și est ei domină Depresiunea Colinară a Transilvaniei. Deși nu sunt prea înalți, priviți dinspre Culoarul Mureșului, Munții Trascăului înregistrează pe alocuri 1000 m altitudine.

Sub aspect morfografic pe acest sector Munții Trascău prezintă următoarele caracteristici:

- desfășurarea unor platouri ușor ondulate, prezența unor abrupturi ce fac legătura dintre platourile înalte și regiunea joasă depresioanară;
- depresiunea Trascăului reprezintă o excepție față de celelalte depresiuni, care sunt mai mult periferice;
- văile ce traversează masivul se prezintă sub formă de defilee și chei.

Există o mare varietate de tipuri de pantă în funcție de înclinare și formă (drepte, convexe, concave și mixte). Platforma Bedeleului sub aspect morfografic este un platou ușor ondulat, ocupând partea central vestică a Trascăului, delimitată de Valea Arieșului la nord și de o înșeuare înspre masivul Dâmbău la sud. Acest masiv, cel mai unitar din Trascău, este dominat de suprafața superioară de eroziune, ce capătă aici extensiunea maximă. O serie de văi adânci separă masivul de câteva subdiviziuni: Masivul Cireșul (1239 m), Masivul Secu (1282 m), Masivul Geamănul (1227 m), Masivul Tarcău (1217 m) și Creasta Ardoscheia (1250 m).

Unitatea masivelor și crestelor calcaroase izolate se înscriu cu multă personalitate în peisaj, dominând mai ales relieful dezvoltat pe fliș. Masivul Colții Trascăului (1128 m), este delimitat de abrupturile de 500-600 m, în special dinspre Depresiunea Trascăului. Aici alături de calcare, în care s-au sculptat peste 10 peșteri, apar și ofiolite, ce dau un microrelief original.

În sudul depresiunii Trascău, valea Aiudului a sculptat în calcarul jurasic superior Cheile Valișoarei. Acestea prezintă cea mai accentuată carstificare datorită purității și masivității lor. Din punct de vedere genetic printr-un fenomen de captare efectuat de un râu ce a înaintat regresiv dinspre Mureș și a pătruns în Depresiunea Rimetea dezorganizând vechiul curs unitar de aici ce curgea dinspre nord. Sunt dominate pe dreapta de vârful Bogza (814 m), Pleașa Lacului și Piatra Velii, iar pe stanga de Pleașa Cornilor (775 m). În pereții cheilor se găsesc peșteri la diferite altitudini: Peștera de la Colțul Diacului, peștera din Gura Cheii, peștera Lacului etc. Apar frecvent forme carstice superficiale: lapiezuri, bolți, arcade.

Valea Aiudului primește ca afluent pe stanga Valea Rachișului care a modelat în relief un veritabil și pitoresc defileu, având o lungime de 8 km. Acest defileu este săpat în ofiolite vulcanice, cu versanți prăpăstioși cu numeroase forme de relief reziduale. Talvegul pârâului Rachiș prezintă o mare cădere în sectorul defileului.

În general clima este continental moderată cu o etajare în funcție de altitudinea reliefului. Ea este determinată în afară de poziția geografică a văii și depresiunii, de circulația generală a atmosferei și de structura suprafeței active. În cadrul văii predomină influența circulației vestice care aduce mase de aer umed, ce coboară în depresiunea Trascău într-o mișcare descendentă suferind o ușoară foehnizare. Diversitatea formelor de relief, expunerea versanților, fragmentarea, covorul vegetal, introduc un topoclimat cu caracteristici proprii (topoclimatul de vale, de depresiune și de cheie).

În ianuarie, temperatura medie variază între -4°C și -6°C . Adeseori iarna, aerul rece și cețos se acumulează în vale și depresiune, unde temperatura minimă absolută poate să scadă până sub -30°C , pe când pe Colții Trascăului rămând însoriți.

În iulie temperaturile medii variază între 14°C pe înalțimi și 18°C în depresiune. Maximele absolute se pot ridica, până la peste 30°C .

Nebulozitatea este un alt element meteorologic interesant, valorile sale medii anuale fiind scăzute (5 -5,5 zecimi). Numărul mediu al zilelor cu cer senin este mai mare în cadrul văii și depresiunii (50-55 de zile), comparativ cu Colții Trascăului.

Precipitațiile atmosferice sub formă de ploaie și zăpezi, prezintă și ele un oarecare grad de discontinuitate, ca urmare a scăderii altitudinii în cadrul depresiunii.

În cadrul depresiunii Trascăului, datorită prezenței masivelor din jur, precipitațiile se ridică la 800-900mm. Maximul pluviometric se realizează în lunile mai și iunie (cca. 100 mm/lună) iar minimele pluviometrice apar în februarie, martie și uneori aprilie (cca 50mm/lună).

În ce privește turismul montan, important este și numărul mediu al zilelor cu precipitații care în zona investigată este de 100-150 zile. Iarna precipitațiile cad sub formă de zapada, înregistrându-se un număr de cca 50 de zile cu ninsoare. Zapada se menține la sol de la 70 la 100 de zile, având o grosime medie de cca 30- 40 cm.

Luna mai este în general frumoasă, cu o atmosferă clară, iar toamna oferă și ea zile frumoase cu cer senin și mare vizibilitate. În octombrie, deși temperatura este în scădere, vremea este de obicei stabilă, fiind favorabilă drumețiilor.

Râul Aiud cu o lungime de 26Km și cu o suprafață a bazinului hidrografic de 176 km^2 izvorește din Masivul Bedeleu, de sub Dealul Cireșului. Cursul superior se numește valea Urdașului, care intersectează epigenetic, o banda calcaroasă și formează cheia cu acelaș nume. În continuare, râul drenează jumătatea sudică a Depresiunii

Trascăului, apoi intersectează o zona de calcare jurasice, unde și-a creat pitoreasca cheie a Aiudului sau Vălișoarei, după care strabate Depresiunea Poiana Aiudului, apoi piemontul Trascăului și pătrunde în Culoarul Mureșului, devenind afluent al Mureșului în dreptul municipiului Aiud.

Acest râu are ca afluenți pe dreapta: Izvoarele, Valișoara, Inzel și Măgina, iar pe stânga Rachiș.

De-a lungul văii se dezvoltă o vegetație de arinișuri, sălcete și cătinișuri, pe versanții însoriți apărând pajști cu aspect xerofil. Fânețele sunt răspândite peste tot fiind bogate în graminee (păiușul roșu, țepoșica), rogozuri, trifoi, etc, ce formează asociații folosite de localnici la pășunatul vitelor. Pe rocile calcaroase apar pajști cu graminee și diferite specii calcifile.

Pe interfulvii apar pădurile de stejar și fagetele.

Pădurile de foioase sunt populate de mistreț, vulpe, căprior, cerb, pisica salbatică și o mare varietate de păsări (privighietoarea, ciocănitoearea de stejar, ghionoaia sură, ciocârliă de pădure, etc).

3. Fondul turistic

Fondul turistic constă în totalitatea resurselor naturale și social –istorice (antropice) de valorificare turistică ce alcătuiesc baza ofertei potențiale a unui teritoriu (C.Zwizewski și colab.,1978). Mai este numit și oferta turistică primară (O.Snak,1976), constituind premisa esențială în amenajarea turistică a zonei și în dezvoltarea anumitor forme de practicare a turismului. Fondul turistic este acela care determină puterea de atracție a unei regiuni geografice constând din unicitate, originalitate sau autenticitatea acesteia.

3.1. Fondul turistic natural

Baza fondului turistic natural este formată dintr-o serie de peisaje pitorești, majoritatea lor având statutul de “arie naturală” protejată.

3.1.1. Potențialul morfoturistic

Se impune prin valențele predominant peisagistice și este determinat de valoarea substratului litologic, asupra căruia au acționat diferențiat factorii exogeni. A rezultat o diversitate de forme morfologice ce se constituie ca și categorii specifice de obiective turistice.

Relieful calcaros este categoria de relief ce se impune cel mai mult, în peisajul văii, a cheii, prin varietatea formelor cu fizionomii specifice, marea lor concentrare pe unitatea de suprafață la care se adaugă văile ce accentuează contrastele morfologice.

Pe interfluvii se dezvoltă platourile structurale în cadrul cărora apar prin contrast forme structurale (pe Bedeleu), sau forme rezultate în procesele de eroziune diferențiată (Colții Trascăului).

La periferia platourilor se dezvoltă un relief de calcare cu înfățișări variate. De asemenea în zona înalta a Pietrii Secuiului apar vârfuri piramidale și creste zimțate.

La periferia masivelor calcaroase se formează puternice abrupturi având la bază trene de grohotiș rezultate în urma dezagregării calcarelor (la poalele Colților Trascăului și la Pietra Secuiului)

Fig. 2. Colții Trascăului

Cheile Plaiului

Categoria și importanța rezervației: Geologică; reprezintă un peisaj pitoresc, deosebit de spectaculos, modelat în calcare.

Situația administrativă: Comuna Livezile, satul Izvoarele.

Poziția geografică: Cheile Plaiului sunt situate în NE Munților Trascăului, pe cursul superior al pârâului Izvoarele (afluent de dreapta al Aiudului), alt. max. 1238 m, alt. min. 800 m.

Suprafața și limitele: 180 ha din care 110 ha în rezervația propriu-zisă și 70 în zona tampon.

În zona de calcare se afla următoarele rezervații:

Cheile Siloșului

Categoria și importanța rezervației: Geologică, constituie un peisaj calcaros, în rama estică a masivului Bedeleu, înconjurat de o vegetație specifică.

Situația administrativă: Comuna Rimetea, satul Colțești.

Poziția geografică: Cheile Siloșului sunt situate în N-E Munților Trascăului, sub creasta principală a culmii Bedeleu. Rezervația se dezvoltă în bazinul superior al pârâului Siloș (afluent al Aiudului), alt. max. 1102m și alt. min. 810 m

Suprafața și limitele: 75 ha, din care 32 ha în rezervația propriu-zisă și 43 în zona tampon.

Prin rezervație, trece un traseu turistic marcat cu bandă albastră, ce urcă în culmea Bedeleului și ajunge la rezervația Vânătorii Ponorului

Cheile Vălișoarei

Categoria și importanța rezervației: Complexă (geomorfologică și botanică), pe versanții cheilor se întâlnesc o serie de plante rare.

Situația administrativă: comuna Livezile, satul Vălișoara la 14 km nord-vest de municipiul Aiud.

Poziția geografică: Rezervația se află în estul Munților Trascăului, în partea sudică a

Depresiunii Rimetea. Altitudinea max. 779m; alt. min. 425 m.

Suprafața și limitele: 100 ha. Zona strict ocrotită include întregul profil transversal al cheii, limita vestică urmărind partea superioară a abruptului calcaros, iar limita estică culmile domoale ce urcă dinspre capatul nordic și sudic al cheilor până în Vârful Rachiș (779 m).

Zona tampon se extinde în vest până în Vârful Bogza Vălișoarei (827 m), incluzând pajiștile secundare până la Păraul Velii spre sud și pădurile din Clasa I-a de protecție spre nord.

Fig. 3. Cheile Vălișoarei

3.1.2. Potențialul climatico-turistic

Climatul direct influențat de etajarea reliefului este unul din factorii favorizanți sau dimpotrivă importanței ai activităților turistice.

Elementele climatice specifice, fiecare în parte, sau ca un tot, acționează stimulativ sau restrictiv, alături de celelalte componente ale fondului turistic natural, în posibilități de practicare a unei anumite forme de turism. Pe de altă parte, elementele climatice acționând diferențiat asupra organismului uman introduc o selecție destul de riguroasă a categoriilor de persoane comparabile (din punct de vedere fiziologic), accesului sau sejurului într-o anumită ambianță naturală montană.

Se diferențează topoclimatul de depresiune și de masiv calcaros favorabile ameliorării unor afecțiuni respiratorii.

Valea Aiudului reprezintă o suprafață activă complexă, cu păduri de foioase pe interfluvii, ponderi relativ reduse ale pajiștilor și suprafețe cultivate cu cartofi, cereale și plante tehnice (sfeclă de zahăr), precum și plante furajere (lucernă și trifoi).

Înclinarea și expoziția versanților influențează de asemenea, direct distribuția radiației solare.

Un fenomen specific cu implicații în activitățile economice îl constituie inversiunile de temperatură, caracteristice mai ales în anotimpul rece care favorizează acumularea aerului rece.

În cadrul văii și depresiunii, maximul de nebulozitate se produce iarna (6,3-6,6 zecimi) și minimul vara (4,5 zecimi) și se prelungește spre toamnă când se înregistrează o însolație sporită. Acest fapt face ca sezonul optim pentru practicarea turismului să fie intervalul august-septembrie. Precipitațiile atmosferice au în cadrul depresiunii o valoare de 600mm anual iar în masivele calcaroase peste 800 mm. Pentru activitatea turistică importanță au precipitațiile solide din sezonul rece. Stratul de zapadă nu pune probleme activității turistice din zonă.

Se intrunesc condiții favorabile pe o perioada scurtă de timp pentru practicarea schiului pe versanții Bedeleului.

Bioclimatul formelor pozitive, de culmi, platouri, culoare intramontane, versanți cu diferite expoziții, este rece, umed, cu nebulozitate pronunțată, dar cu valori mari ale duratei de stralucire a Soarelui.

Bioclimatul formelor negative este caracteristic depresiunilor și văilor. Diferențele de altitudine față de arealul montan determină alunecarea maselor de aer rece, iarna și noaptea și stagnarea sa pe fundul văilor și depresiunilor, cu condiții pentru formarea inversiunilor termice. Este un climat montan cu indici bioclimatici ce suferă fluctuații mai reduse. Vara confortul termic crește, stresul are valori totale mici mai ales cel cutanat. Iarna este însă stresantă hipertonică. Se remarcă o sporire a lunilor relaxante, nesolicitante, mai ales în perioadele de tranziție.

3.1.3. Fondul turistic hidromineral și al rețelei hidrografice

Cu profil longitudinal diferit înclinat cu albiu adeseori adâncite, frecvente cataracte de lățimi și debite variabile în funcție de categoria de mărime și afluenții primiți sunt mărginite de păduri sau au lunci largi în cadrul depresiunii.

3.1.4. Fondul turistic biogeografic

Învelișul vegetal este dominat de pădurea de foioase de pe interfluvii și pajștile secundare de versanți.

3.2. Fondul turistic antropic

3.2.1. Obiective culturale istorice

Cetatea medievală Colțești

Situată la vest de satul Colțești (magh. Torockószentgyörgy, germ. Sankt Georgen) la cca. 20 min. de mers, cetatea medievală Colțești (Torockóvár) a fost construită în jurul anilor 1296 de subvoievodul Thoroczky din Colțești, ca cetate locuibilă și cetate de refugiu. A fost ridicată pe vârful abrupt al unei klippe calcaroase, la o înălțime de 1120 m, în urma invaziei tătare din anul 1241, când au fost produse pagube însemnate localităților Rimetea și Colțești. În anul 1470 cetatea a fost confiscată de regele Matei Corvin, iar în 1514 a fost devastată de oamenii lui Gheorghe Doja.

Opunându-se anexării Transilvaniei de către Casa de Austria (Habsburg) în cadrul revoltei Curuților, familia nobililor de Trascău (Thoroczky) a fost eliminată de pe scena istoriei, odată cu cetateacare a fost, distrusă la începutul secolului XVIII de către trupele imperiale austriece.

În prezent se pastreaza încă părți însemnate din ruinele cetății. Acestea sunt compuse din doua turnuri legate între ele printr-o incinta dreptunghiulară neregulată, lungă de 41 m.

3.2.2. Cultură materială și spirituală

Muzeul etnografic din Rimetea

Muzeul etnografic din Rametea a fost înființat în anul 1952 pe baza unei colecții școlare, avînd un parimoniu de peste 2500 de piese, organizate într-o expoziție care ocupa 5 săli din clădirea aparținătoare primăriei.

Exponatele reflectă vechile ocupații ale locuitorilor precum și portul tradițional. Se remarcă în mod deosebit uneltele de prelucrare a fierului și produsele meșteșugarilor locali, alături de un frumos mobilier tradițional, obiecte deosebite de port popular, precum și țesături și cusături de împodobit interioare, specifice comunei și satelor din jur.

Fig. 4. Cetatea Colțești

3.2.3. Populația, aşezările și ocupațiile locuitorilor

În regiunea studiată se află localitățile rurale: Vălișoara și Izvoarele, aparținând comunei Livezile și Rimetea și Coltești aparținătoare comunei Rimetea.

Comuna Livezile are o populație (conform recensământului din 2002) de 1526 de locuitori și o densitate de 23,1 loc/km².

Comuna Rimetea are o populație (conform recensământului din 2002) de 1219 locuitori și o densitate de 21,4 loc/km².

În comuna Livezile:

- numărul mediu de persoane/gospodărie –2,60;
- numărul mediu de persoane/locuință –2,05;
- suprafața medie a locuinței –36,06;
- suprafața medie, persoană –15,06

În comuna Rimetea:

- numărul mediu de persoane /gospodărie –2,38;
- numărul mediu de persoane/locuință –1,78;
- suprafața medie a locuinței –34,42;
- suprafața medie, persoană –22,14.

Pe baza unui studiu sociologic în cadrul Proiectului EUGENIA lansat la sfârșitul anului 2000 de către Commission

Europeene Direction Generale Regio Politique Regionale –Concentration des politiques regionales, Cooperation interregionale et innovation economique, relation avec le Comite des Region Ecos –Ouverture și Consiliul Județean Alba, la Tema 4 –Protecția prin valorizarea spațiului natural și antropoc cu anchete de teren, coordonator conf. univ. dr. Mihai Pascaru de la Universitatea “1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, în localitățile Vălișoara și Izvoarele, Colțești și Rimetea pe probleme de amenajare turistică indică resursele materiale din zonă care ar favoriza turismul.

Datele cu privire la posibilitățile materiale ale turismului ne oferă o imagine cu privire la resursele locale.

Dintre cei chestionați 23% declară ca au camere disponibile pentru turiști. Locurile care se pot amenaja în aceste camere sunt în cele mai multe cazuri între 1 și 5 (67%), urmând apoi grupa 6-10 (30%) și grupa 11-15 locuri (2%).

Deși în 20% dintre cazuri există intrare separată în camerele care pot fi destinate turiștilor, în numai 19% dintre cazuri există baie cu boiler și WC, una dintre condițiile minime pentru cazare și nu toate aceste băi pot fi destinate exclusiv turiștilor.

Dintre cei chestionați 89% declară că au TV, din care mai mult de jumătate au antenă satelit, 70% au radio, 77% mașină de spălat și numai 14% au telefon fix.

Disponibilitatea celor care doresc să lucreze în turism este de 84%.

În prezent structura socio-profesională a populației din cele 4 localități rurale (Rimetea, Colțești, Izvoarele și Vălișoara) se prezintă astfel:

38% în agricultură (creșterea animalelor și pomicultură); 12 % în industrie; 17% în servicii (comerț, turism rural) și 3% în alte sectoare de activitate (învățământ, sănătate, administrație, cultură)

Din chestionar rezultă că în viitor structura socio-profesională se va schimba în favoarea turismului (39%); creșterea animalelor (32%); pomiculturii (6%) și meșteșugurilor (6%).

Fig. 5. Rimetea

4. Infrastructura turistică

4.1. Infrastructura turistică actuală

4.1.1. Baza de cazare

Reprezintă elementul esențial al bazei turistice de care este organic dependentă însăși dezvoltarea activității turistice.

Pe Valea Aiudului nu există o bază de cazare alcătuită din moteluri, cabane, hoteluri, campinguri, ci numai pensiuni turistice private amenajate în case particulare. La intrarea în cheieile Aiudului se afla o clădire reamenajată prin programul SAPARD pentru a deveni o bază de cazare modernă.

4.1.2. Căile de comunicație

Drumul județean 107M modernizat până la km 14, de unde pe cca 2km drumul traversează sectorul de chei.

4.2. Organizarea stațiunii turistice Rimetea-Cheile Vălișoarei

Viitoarea stațiune Rimetea-Cheile Vălișoarei este legată de masivele calcaroase de mare atractivitate (Rachiș, Cheile Vălișoarei, Cetatea Colțești, Piața Secuiului și etnografia localităților de pe Valea Aiudului.

Propunem amplasarea viitoarei stațiuni în lungul văii Aiudului între Rimetea și Cheile Vălișoarei.

Având în vedere valoarea deosebită a cadrului natural (concretizată prin numeroase arii naturale protejate -mare parte din Valea Aiudului fiind inclusă în Situl Natura 2000 Trascau -de importanta comunitară) la care se adaugă valoarea etnografiei zonei ce cuprinde satul Rimetea aflat în patrimoniul UNESCO și o serie de monumente istorice aflate pe teritoriul

satului Colțești, stațiunea Rimetea- Cheile Vălișoarei nu se va adresa turismului de masă sau așa zisului turism de weekend, ci va încuraja turismul cultural –durabil, controlat, astfel încât acesta sa nu devină un factor de presiune pentru ariile naturale amintite, sau pentru fondul construit de valoare istorică.

Viitoarea stațiune va dispune de hotelurile cu o capacitate de cazare totală de aproximativ 300 de locuri și pensiuni nou construite.

La periferia Pietrii Secuiului și a Datei, urcând pe versanți vor fi dotări de natură infrastructurală specifice munților (cabane, amenajări pentru practicarea sporturilor de iarnă, poteci turistice marcate, artere de acces dinspre Podeni și Sălciua).

Pe cursul raului Aiud se pot amenaja heleștee cu pește, bazine de înot și un parc sportiv.

Propunem de asemenea restaurarea Cetății medievale de la Colțești, în primul rând prin asfaltarea unui drum până la cetate iar în al doilea rând prin reconstrucția incintei cetății și organizarea unei expoziții permanente cu obiecte și costumații specifice secolului XIII și nu numai.

Se vor organiza de asemenea concursuri de alpinism pe versanții deosebit de verticali ai cheilor.

Drumul județean 107M Aiud-Buru va fi asfaltat iar între viitoarea stațiune și localitățile din zonă vor exista trasee de drum asfaltat care vor face legătura cu pensiunile turistice din amonte de Rimetea și din jurul Cheilor Vălișoarei. Totodată pe acest drum se cere amplasarea unei stații de benzină.

4.3. Reglementări privind infrastructura turistică

4.3.1. Accesibilitatea

Principala arteră de acces este DJ 107 Aiud –Buru. Este necesară amenajarea de parcaje majore în care se vor include amenajări comerciale și de informare;

Transportul se va face cu un autocar modern ce va face curse zilnice între Aiud și Buru (până la podul de peste Arieș), cu o

frecvență redusă în extrasezon și cu o frecvență mai mare în timpul sezonului turistic.

4.3.2. Fondul construit general

Clădirile vor fi amplasate în lungul drumului județean la ieșirea din Cheile Vălișoarei, înainte de intrarea în satul Vălișoara, în zona intersecției cu drumul ce duce în satul Izvoarele și între satele Vălișoara, Colțești și Rimetea.

Construcțiile destinate cazării turiștilor și casele de vacanță vor avea un regim de înălțime de maxim P+2 etaje, iar pensiunile turistice cu regim de înălțime de maxim P+1+M.

Vor fi construite terenuri de sport, terenuri de joacă pentru copii, spații verzi și un strand.

În realizarea construcțiilor noi se vor prelua elementele de arhitectură tradițională, specifică satului Rimetea. Materiale de construcție utilizate vor fi cele locale și tradiționale cu zugrăveală exterioară de culoare albă, geamuri și usi din lemn cu arcada vopsite în culoarea verde. Tâmplărie în culorile lemnului natur sau verde. Iluminarea mansardelor se va face prin lucarne iar învelitoarele acoperisurilor vor fi din țiglă de culoare roșie, recomandându-se utilizarea țiglei de tip vechi (solz de pește)

Împrejuririle spre spațiul public vor fi transparente. Se vor folosi elemente constructive care se găsesc în zonă: piatră, lemn, fier forjat.

Campingul va fi amplasat la ieșirea din Cheile Vălișoarei înainte de intrarea în satul Vălișoara. Aici cazarea turiștilor se va face în corturi sau rulote astfel amenajate încât să permită parcarea mijloacelor de transport, iar turiștii să-și pregătească masa și să beneficieze de celelalte servicii specifice acestor unități.

În camping se va realiza un amfiteatru cu vedere spre chei unde se pot desfășura spectacole, discotecă și alte activități pentru tineri: centre de informare, punct salvamont, centre culturale.

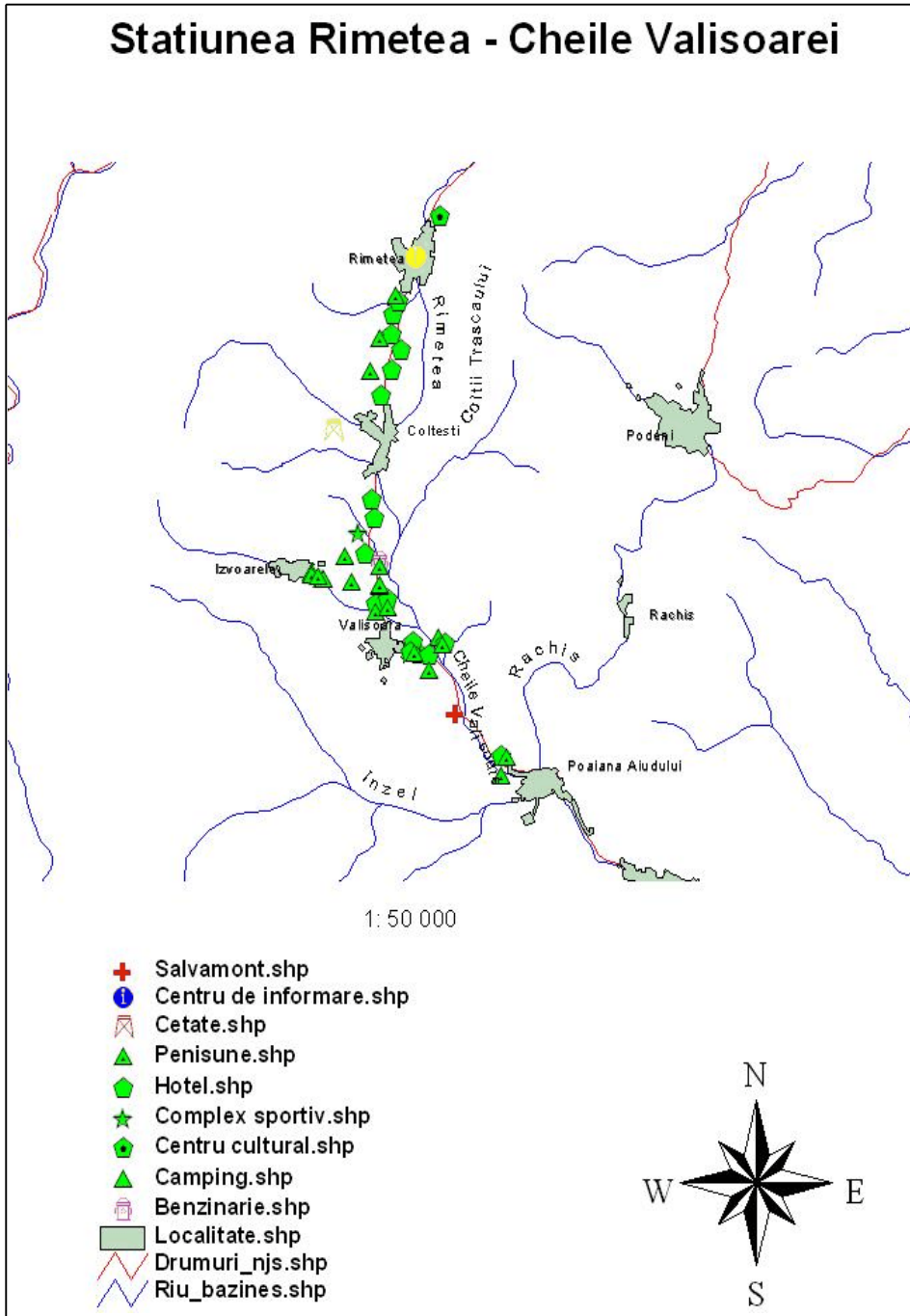

Fig. 6. Stațiunea turistică Rimetea-Cheile Vălișoarei

Se va avea în vedere construirea unui centru Salvamont deservit de două persoane ce va fi amplasat în Cheile Vălișoarei.

De asemenea în Rimetea și în municipiile Alba Iulia și Cluj Napoca, vor fi amplasate centre de informare care vor promova valorile naturale și culturale din perimetrul viitoarei stațiuni și din apropierea acesteia.

În extravilanul satului Rimetea, la ieșirea dinspre Buru (vis a vis de actualul târg) va fi construit un centru cultural menit să adapostească evenimente culturale, științifice și festive, evenimente ce se derulează încă de acum în zona studiată (concursurile de alpinism din sectorul de chei, serbarile tradiționale, conferințe, și în perspectiva de viitorul Parc Natural Trascau).

BIBLIOGRAFIE

1. Anghel G., Măhăra G., Anghel Emilia (1982), *Ghid turistic al județului Alba*, Editura Sport –Turism, Bucuresti.
2. Bleahu M., Brădescu B., Marinescu F.(1976), *Rezervatii naturale geologice din Romania*, Editura Tehnica, Bucuresti.
3. C.E.T.M. Albamont (2002), *Arii protejate în Munții Trascău și Munții Gilău*, Alba Iulia.
4. Cianga N. (1997), *Turismul în Carpații Orientali*, Ed. Presa Universitara Clujana.
5. Cocean P. (1984), *Potențialul economic al carstului din Munții Apuseni*, Editura Academiei, București.
6. Măhăra G., Măhăra T.(1982, Rezervațiile și monumentele naturii din județul Alba, Revista Terra, București.
7. Măhăra G., Josan N., Măhăra Nadia (1984), *Alba-harta turistică*, Editura Sport –Turism, Bucuresti.
8. Măhăra G., I. Popescu-Argeșel (1993), *Munții Trascău-ghid turistic*, Editura Imprimeria de Vest, Oradea.
9. Pascaru M. (2002), *Protecția prin valorizare a spațiului natural și antropic*. proiect Eugenia, Alba Iulia.